

UNITÁRIUS KÖZLÖNY.

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS, ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI:

DR. BOROS GYÖRGY.

KIADÓ: TARCSAFALVI ALBERT.

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról.	65	Heltai nyomda. B. Gy.	70
Május, Tarcsafalvi Albert	66	A mi katonáink.	72
Jöjj el szentlélek. B.	67	Levél a Szerkesztőhöz. József Lajos.	73
Nők Világa. Ajtay Jánosné.	68	Egyházi és iskolai mozzalmak	75

Az Unitárius Közlöny ára 5 kor.

Szívemet hozzád emelem

női imádságos könyv, új,
3-ik kiadása sajtó alatt van.

Megrendeléseket már most kérünk és elfogadunk.

Gombos-nyomda Kolozsvárt, 1918.

A D. F. E. örökös alapítói.

150. Gró' Horváth Toldi Rudolf 151. Bartók Endre lelkész emléke 152. Dr. Gotthárd Zsigmond Bud-pest 153. Dr. Gyergyai Árpád Kolozsvár 154. Fülöp Mózes lelkész és neje Biró Berta Kide 155. isgyörgy Imre lelkész Olthévíz 156. Székely János ny. igazgató Torda 157. Varga András birtokos Bita 158. Szentannai Sámuel Karcag 159. Gál Jenő tábl. tanácselnök 160. Báró Petrichevich Horváth Artur 161. Pap Sándor lelkész emléke 162. Nyálfalvi ifj. Zsigmond Mihály eml. 163. Bágyoni unitárius nők szövetsége 164. Sebestyén Artur uradalmi közp. igazgat. Bp. 150 K. 165. Geley Árpád Gyulafehérvár 166. Mihály Dénes Székelykeresztur 167. Pálffy Ákos ig.-tanító és neje Szabó Rozália Hsztpál 168. Bereczky Lajos Rava 169. Györfi István ig.-tanító Hsztmárton 170. Úrsöy Jenőné Bencur Elza Klvár 171. „Iréнке emlékére“ Molnár Ákos és neje Hadik Irénke. 172. Káli Nagy István emléke 4 0 kor. 173. Peck Emil Agost Budapest 174. Tanka Béla Kövend 175. Derzsi Géza hősi halott emléke 176. Andrásy Árpád pénzt. Brassó 177. Sinczky Géza áll. fög. tanár Nagysz. 178. Székely György gondnok eml. „ 179. Szentgyörgyi János gond. Nagysz. 180. Patakfalvi Gergely neje és fia eml. Nagyszeben. 181. Árkosi Tamás lelkész Nagyszeben 182. Farkas Albertné Boros Piki 183. Kovács József tanító Kolozsvár 184. Budapesti egyházközség 185. Sándor Jenő főerdőmérnök 186. Czupor Miklós hős emléke. 187. Pausperli Károlyné sz. Fekete Eszter Bpest. 188. Faluvégi Áron p. ü. tanácsos Bp. 189. Unitárius Nők Szövetsége. Szent-gerice. 190. Sándor Géza lelkész Siménfalva 191. Dr. Hajós Béla 140 kor. Bpest. 192. Bacsilla Sándor radkóvi. 193. Bacsilla Sándorné „ 194. Bacsilla Balambér „ 195. Dr. Pázsint Mihályné és Pista eml. 196. Bágyoni Unit. Nők Szövetsége.	197. Csongvay Dénesné Csép Vilma 198. Csongvay Dénes ig.-tanító, főhadn. 199. Dr. Albert Anna tanár 200. Dr. Albert Margit orvos 201. Hadházy József és neje Kele Ida emléke. 202. Hadházy Sándor pénztárnok 203. Szinte Sándor és neje Hadházy Janka 204. Rend Domokos emléke 205. Ferenczy Lajos Felsőrákos 206. Béla István és Ferenc emléke 207. Egy elesett hős emlékére. Göncz I. 208. Kriza Sándor emlékére. Kriza Ágn. 209. Mezey Dezső kjegyző Mezőszengyel. 210. Alsójárjai egyházközség. 211. Sebestyén Artur és neje Budapest 150 kor. 212. Fizéli Alajos, Keszthely. 213. Haller Rudolfné, Kolozsvár. 214. Óváriné Göncz Ágnes, S.-Szent-györgy. 215. Raffaj Irma emléke. 216. Gál Györgyné sz. Pál Borbála emléke. 217. Gál Miklós és neje Lipkay Mária emléke. 218. Egyházközség Szentgerice. 219. Ifj. Báró Daniel Lajos 220. Báró Daniel Ferenc 221. Dr. Gyulay Tibor Budapest. 300-ik alapító: Névtelen.

(Folytatjuk.)

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET.

SZERKESZTI:

FŐMUNKATÁRS:

DR. BOROS GYÖRGY.

TARCSAFÁLVI ALBERT.

Előfizetési ára: 5 korona. Egyes szám ára: 50 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát, a lapért 3 koronát, összesen 5 koronát fizetnek. Örökös alapítói díj 100 korona. Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

Feminizmus. Minden rövidebb vagy hosszabb időszaknak meg van a maga jelszava. Mindenki ajakán hordozza, mert abból ítélik meg, hogy együtt halad-e a korrallal? Most legtöbbször halljuk a feminizmust. Ez a nőkérdés. A nők jogainak megadása, a meglevőknek kiterjesztése, mindenhová, ahol a férfiak jogot gyakorolnak. Némely tulzók még azt is szívesen hirdetnék, hogy a nőt át lehet alakítani férfivá. Mi a nőt mindig csak nőnek óhajtjuk látni. A nő olyan gazdagon meg van áldva a nagy alkotótól a bájnak, kedves-ségnek, a szépségnek, jóságának, a tudásnak és a naivságnak sajátos különlegességeivel, hogy ezek nélkül nemcsak az embervilág, hanem az egész teremtettség szegény és sívár lenne.

*

Az anya. Ha a mezőnek minden virágát, az erdőnek minden dalát, az ajaknak minden szavát, az arcnak minden mosolyát egy csokorba tudnók foglalni, mindez együttvéve sem mondana oly sokat, nem jelentene oly tökéletest, olyan vonzót és bájolót, olyan igazat és szépet, mint ez az egy szó: anya.

*

Az árvák. Kétféle árva van; azok, akiknek nincs szülőjük, mert meghaltak; azok, akiknek élnek s mégis nincsenek. Az anyátlan, apátlan árvák sorsa minden jó ember szívéhez hozzáfér és kinyújtja a segítés jobb kezét.

*

Anyátlan és apátlan árvák a törvénytelen gyermekek. Milyen nagy és kegyetlen igazságtalanság bélyegét viselik ezek az ártatlanok. Őket megveti és elkerüli mindenki, még azok is, akikhez vér szerint tartoznak. A társadalom ne legyen szívtelen velük szemben. A társadalom forduljon azok ellen, akiket a szülői kötelesség terhel. Az állam újabb intézkedése szerint a törvényesítés egyszerűen és könnyen történik, ha az apa törvényes házasságra lépik az anyával. Ezt követeli a pap, követelje mindenki, aki szereti a gyermeket.

*

Több bizalmat! A bizalom bizalmat szül és erőt ad a gyengének, reménységet a csüggedőnek. Az a kis erő, amelyre nagy munkát bízta, először nem felelt meg a bizalomnak s e miatt szégyenkezve és remegve várta az ítéletet. Midőn szidalom és harag helyett biztató mosolyt látott az arcon, megnövekedett. Várta, hogy megjavíthassa önmagát, hitte, hogy jobban lesz ezután és az ő hite megnövelte a bizalom nyomán fölébredett erőt. Emberré lett, munkás és hasznos emberré.

Május.

*Hullj csak dus kalászt eresztő
Májusi jó langyos eső,
Könnye Isten két szemének,
Melyet arany, s gyöngy nem ér meg,
Hiszen nyomán gyűl a kereszt:
A mezei csillagsereg.*

*Hullj csöndesen, áldva, óva
A vetésre, fabimbóra,
Barázdára, puha gyepre
Te, Isten szent üzenetje. . .
Mézcsergató gazdag nyárról,
Földből sarjadt igazságról.*

*. . . . Hogy a férfi hadba elment,
Helyére állt asszony s gyermek,
Hogy ne csak künt, bent is győzzünk,
Buzakalászt ontson földünk. . . !
Hullj eső hadd vesszen kárba
Az ellenség gonosz álma.*

*Csöpped fris tej, habzó fehér,
Másik csöpped puha kenyér,
A harmadik pezsgő élet
S pirkadása békés évnek,
A negyedik fellegvárunk,
Mínd a többi: szabadságunk
S boldogságunk.*

*Hullj eső, te tiszta, áldott
S öleld összebb a világot!*

Tarcsafalvi Albert.

Jöjj el szentlélek. . .

Régen, akkora, amikor az ég megnyilatkozott, amikor Istennek tetszett csodákat mivelní az övéért: akkor, amikor az ember boldogítására kiküldöttek elrejtöttek, mert nem tudták mitevök legyenek, a kicsinyhitűeken úgy segített az égi atya, hogy kitöltötte rájuk az ő lelkét mérték felett. Ők, akik addig nem hittek, akik csak kételkedni tudtak saját jövőjük felett, akik megbánták, hogy el hagyták egyszerű hálójukat, le mondottak szegényes keresetükről, most már erősek, hívők, bizók és mindenre kész vállalkozók lettek.

Csak a halottaiból föllámadott, az újra született lélek tud győzedelmeskedni minden földi gyarlóságon. A kinek meglankad testi ereje, imádkozzók lelke megerősödéséért. A kinek betegek tagjai, folyamodjek a lélek orvosához és meglátja, hogy nem annyira teste, mint lelke volt beteg. A ki Job módjára születése napját kezdí átkozni, gondoljon az égi Atyára, aki soha semmit nem temretett, amítől nem várta volna szent céljai megvalósítását.

Mikor fejünk fölött vihar felhőibe borul az ég, lábunk alatt inogni érezzük a földet, akkor van legközelebb hozzánk a szabadító szent lélek, melyet Isten égi jelekben, természeti viharok csapkodó hullámaiban is elküldhet.

Most neimesak felettünk, bennünk is dul a lélek vihara. Várjuk a szabadító szent lelket. Várjuk azt az apostoli sereget, amely az összezavarodott nyelveket meg is érti, meg is magyarázza. Várjuk azt a galambot, amelynek szelid képében s gyorsan lebbenő szárnyai között száll alá a megátkozott, vértől ázott földre a békesség szabadító szent lelke.

Urunk ne hagyj! Urunk Istenünk ki elboesátottad a te gyermekeidet szabad akaratjuk utjára, tekints le rájuk és lásd meg, hogy eltévedtek, hogy nem hisznek a békesség fejedelmének sza-

vaiban. Most már millió felnyitott seb mutatja, hogy az ártatlan megöletett, a megváltásért bőven megadatott az áldozat.

A test elvégezte munkáját a pusztító fegyverekkel. Küldjed égi Atya hatalmas erődöt a szent és megszentelő lelket, hadd világosítsa föl az elméket, békítse ki a fölháborodott sziveket s teremtsen e földön békességet a jó akaró emberek között, hogy jöjjön el a te országod és legyen meg a te akaratod! Imádkozunk, kérünk, könyörgünk, hogy jöjjön el az a szent lélek, amely mindeneket jóra vezérel.

B.

Nők világa.

Elnöki megnyitó a hom.-almási Nőegylet 10-ik évfordulóján

Irta: *Ajtay Jánosné.*

(Folytatás és vége.)

Igaz, most olyan idöket élünk, hogy tán senki siues közülünk, kinek szivét a legmélységesebb aggodalom ne nyomná s szünet nélkül remegünk arra a gondolatra, hogy hátha mi is azok közé fogunk tartozni, kik örökre gyászolni fogjuk ezt a háborut; kik majd hiába várjuk vissza-férjeinket vagy fiainkat! Istenem, milyen gyötrö gondolatok ezek! . . . De mit tegyünk, ha ez a sors van ránk mérve, hogy rajtunk keresztül, a mi keserves könnyeink, a mi sok fájdalmunk árán jussanak a mi utódaink egy szebb, egy boldogabb jövőhöz?! . . . Nekünk, akármí vár reánk, megadással kell beletörödnünk e kegyetlen sorsha!

És, ha minden sirásunk, minden jajgatásunk hiába való, akkor örömmel kell megragadnunk minden alkalmat, amely olyan elfogaltatást ad a mi lelkünknek, hogy a mellett némileg megnyugodva érezzük magunkat. Hiszen a jól végzett munkának a sikere mindig örömet okoz a legbánatosabb szivnek is; s ha már el kell tünnünk ezt a háborut, nyugtasson meg legalább az a tudat, hogy mi a legnehezebb napjainkban is mindig helyt tudunk állni, mindig hűségese leányai tudtunk lenni a mi szenvedö, megtámadott magyar hazánknak.

Bár mit hoz is ránk a jövő, ha tán csapások is szövetkezéneek reánk: vajjon nem fog-e vizasztalásunkra szolgálni az, hogy mi már előre, közös akarattal egyesülni tudtunk abból a célból, hogy majd, mikor eljön annak az ideje, majd akkor mi is letudjunk törülni vagy egy fájó könnyet, vagy valakinek majd mi is tudjunk nyújtani egy kicsike reménysugárt ott, hol legégetöbb lesz a könny; ott, hol legsötétebb lesz a reménytelenség. És mindnyájan, kik most valóban tagjai vagyunk a Nőegyletnek, gondolkoz-

zunk mindannyian, és akármilyen jó, ha eszünkbe jut, azt ne tartogassuk magunkban, hanem mondja ki bátran akármilyen. Nem mondom, mert lehet, hogy minden kívánságot mindig nem teljesíthetünk; de azért több szem többet lát, ha sokan gondolkoznak, még ha eltérők is tán a gondolatok, azokat szeretettel, jó akarattal addig forgathatjuk, míg teljesen összeegyeztetjük s akkor lehetetlen, hogy valami látható eredményt el ne tudnánk érni; mert, ha már a Nőegylet jövőjéről beszélünk, akkor nem elég, hogy csak a tagdíjak kezelésénél maradjunk, jóllehet az is eredmény; de egy Nőegylet másféle dolgokra is gondolhat, ha bizhatik: tagjainak az értelmességében s a jóakarataiban.

Én sok Nőegyletről olvastam és hallottam s tudom, hogy sok helyen falukon is nagyszerű munkásságot fejtenek ki, minden megérőltetés nélkül, csupán az által, hogy összetudnak tartani s így együtt igyekeznek a jóra. Vannak pl. olyan Nőegyletek, melyeknek tagjai vásznat, ruhaszöveteket s minden szükséges holmijokat nem külön-külön, hanem együtt hozzátják mindig s így mindenhez olcsóbban jutnak hozzá. Vannak Nőegyletek, melyeknek tagjai soha nem mennek máshová panaszaiikkal, csak az általuk alakított békebiróság elé s annak ítéletében éppen úgy megnyugosznak, mintha ügyvédek és valóságos bírák hozták volna azt.

Vannak községek, hol egyszerű asszonyokból álló Nőegyleteknek lehet köszünni, hogy most a község 10 ezreket vesz be évenként gyümölcsből és zöldségből. Nem fizet ott senki pótdót, nem semmiféle adót, hanem mindenki uszik a jólétben. Van sok Nőegylet, amelyik életrevaló, okos, lelkes tagjai által ki tudta vinni azt, hogy a falunak a külső képét is egészen megváltoztatta. Nem türt egy meszeletlen házat, egy rendetlen udvart, nem egy burjános kertet sem, hanem módját ejtette annak, addig gondolkozott, míg minden rendbe jött; és most virágok, szép gyümölcsfák diszlenek minden utcáson, minden eddig elhagyott helyen. És azokat a virágokat gondozzák, ültetik, gyomlálják a falu legszebb virágai, a szép fiatal leányok; ott nincs rendetlen, korcsmázó népség, akiktől félteni kellene mindent; ott már mindenki tudja, hogy, ha a jó Isten valakit embernek teremtett, az, ha gazdag, ha szegény, ha előkelő, ha egyszerű sorsban élő, mindenképpen sok szép dolgot mivelhet, a beleoltott isteni lélek által.

Kedves hallgatóim! nehogy megijedjenek, hogy ilyen dolgokkal hozakodom elő; ne féljenek, mert én egyedül ezeket nem, de még ha vezetőkül mind összefogunk, akkor sem valósíthatunk meg semmit az előbb felsorolt dolgokból, a maguk hire nélkül. Igen, a maguk megértése, a maguk jóakarata, közremunkálása nélkül. Mi itt hiába beszélünk, akár az angyalok nyelvén is. Azonban most, amidőn csak az életért való aggodalom is naponta gyötör, korai

volna oly távoli dolgokra gondolnunk. Ha valaha igaz volt, ma különösen igaz a Jézus mondása: elég a napnak az ő terhe; tudom és érzem ezt jól magam is. De, ha elmulik ez a sok nyomoruság s vége lesz e szörnyű világégésnek s jön helyébe egy új, egy más világ: az majd ne találjon minket készületlenül. Addig mi is, mint nőegyleti tagok, ismerjük meg s szeressük meg egy egymást, hogy akkor majd bizalomteljes, közös akarattal, bármilyen sorsban leszünk is, tudjuk méltóképpen fogadni az áldott béke napjait; hogy vigasztalást, erőt merithessünk egymás támogatásából; hogy soha senki egy pillanatig is ne legyen kénytelen megbánni, hogy a pénzét ide adta; hogy mindenki, mindig örömmel gondolhasson erre a kezdetre.

És most emeljük szívünket jó Istenünkhöz, ki 10 év óta Nőegyletünkben is mindig velünk volt s megsegített minket mindig, a mi gyöngeségünkben.

Most leányaink énekkara előad egy éneket, amely épp ide talál s amelynek szövege a következő:

*Megfutottuk már a pályát,
Mely-előttünk nyitva állt;
Nyujtjuk jó atyánk a hálát,
Szív és lélek téged áld.
A dicséret téged illet,
Mi csak áldunk gyermekid
S továbbra is kérve-kérjük
Szent kezed segedelmit.*

Heltai nyomda.

Minden szó, gondolat és tett, tisztatükröként fog visszasugárzani rád.

Ezt a költői tételt így kívánom alkalmazni: minden szót és gondolatot a lélek tükröz vissza. A tiszta léleknek nagyobb a reflex ereje minden fizikai erőnél, mert lélekből lélekbe vetődik s ahelyett, hogy a forrástól távolodva apadna, állandóan nő. A sugárból sugarak kvéje s ebből mindent fölébresztő hő, vagy fény, vagy más nemü, de munkára serkentő erő származik.

A Keresztény Magvetőnek Pákei Lajos tollából kieredt kis cikkének a reflexe ez, amely talán még kisebb, de továbbító s így hát nagyító is. Pákei azt mondja, hogy alapítsunk „Heltai Unitárius Nyomdát.”

A szakember látásával magyarázza meg a Heltai nyomda ipar-

művészeti szépségeit és kedvességeit. Szeretné belevinni a létesítendő új Heltai nyomdába. Alapul fölajánl 100 koronát.

Az unitárius nyomda eszméje együtt élt az unitáriussággal Heltaitól kezdve mostanig. Rövid historiáját megírtam a *Brassai életrajzában*. Főnnhagyom az olvasó várákozását s esetleg kíváncsiságát akkorra, amikor a könyv megjelenik. Most az E. K. Tanács bizottsága kezében van.

Az új kérdésre tartozik, hogy a „főtanácsi bizottság“ már tíz éve gyűjti a nyomda-alapot. Már van is 3169 koronája. Az eszme benne van a levegőben, mert a szükség érzete táplálja és mozgatja. Érezzük bizony, hogy ha valamivel könnyebben tudnánk nyomtatni, sokkal többet és sokkal gyakrabban vinnénk a nyilvánosság színe elébe. Így elvész nem egy jó gondolat s a fiókban marad sok kedvelt dolgozott munka.

Ez az eszme érlelődően találja dr. Tóth Györgynek egy tervét sorozatos könyvkiadás beindítására. Sajnálja, hogy az egyház kiadványai: Dávid Ferenc emléke Jakab Elektől, Berde Mózsza élete Benczédi Gergelytől, nem közös vezető cím alatt jelentek meg. — Hiszen voltak nekünk sorozatos vállalataink is. Unitárius kis könyvtár Derzsi Károly szerkesztésében, Unitárius füzetek a kolozsvári tanárok szerkesztésében.

Régi irodalmunk jelességei közül a nagyváradi disputatioval Simén Domokos és Nagy Lajos, ezt az eszmét szolgálták 1868-ban, ennek folytatása az 1910-ben megjelent Rövid Magyarázat hasonmása, mely gyönyörű alkotást sem a szaksajtó, sem az unitárius olvasó közönség nem méltatott kellőképpen.

A Dávid Ferencz Egylet kiadványai is joggal számítanak figyelemre. Ezeken kívül az egyházi törvények gyűjteményes sorozata, az ima és énekkönyvek, a teológiai szakművek és a gyakorlati lelkészet termékei, melyek között „Az unitárius szószék“ mint sorozatos kiadvány, tiszteletre méltó helyet foglal el. És még más egyebek is, azt mutatják, hogy egy unitárius nyomdának mindig volna mivel foglalkozzék, amellet, hogy folyó iratainkat a Ker. Magvetőt és az Unitárius Közlönyt készítené.

A Heltai unitárius nyomdát óhajtjuk, várjuk s megjelenését munkáljuk, de azt szeretnők ha akadna akár egy új Heltai Gáspárunk, aki a maga erején fölállítná, akár egy Wilhelm Krisztinánk, aki a költségeit hordozná.

Üdvözljük Pákei Lajosnak a gondolatát s ezzel továbbítjuk, hadd töltse be ne csak az elméket, hanem a szíveket is.

B. Gy.

A mi katonáink.

1285. **Barabás Sándor** hadnagy, az 50. gy.-ezredben, árkosi Barabás Sándor nyug. igazgató-tanító fia, néhai Barabás Ábel tanárnak öccse. 1914. nyara óta katona. A tiszti iskola után az orosz frontra került s ott volt a gorliciei áttörésnél, majd Iwangorod ostrománál és Brest-Litowsk bevételeinél. E harcokban kimerülve rövidebb ideig itthon volt, majd az olasz frontra jutva ott volt Arsiero és Assiago elfoglalásánál. Innen tifusszal került kórházba s ebből fölgyógyulva az orosz és oláh frontra vitték, mint géppuskás századparancsnokot. Megkapta az I. oszt. ezüst és a bronz vitézségi kitüntetést. Legutóbb Ukrainában vett részt a rendesinálásban s itt egyik városban a bolsevik bandákkal vívott utcai harcban fején megsebesült. Egyik felsőmagyarországi kórházban gyógyul.

1286. **Barabás Aladár**, Sándor öccse, kolozsvári kollégiumunk négy gimn. osztálya elvégzése után vasutasnak ment s onnan hívták be honvédnek. A trebinjei altiszt-kiképző iskolából ment ki a haretérre.

1287. **Csehy Árpád** hadnagy, a 22. h. gy.-ezredben. 1915. májusában vonult be ezredéhez. A tiszti iskolából 200 közül legelsőnek került ki s mint hadapród ment ki a frontra. 1916. elejétől a híres *Papp-dandár* egyik zászlóaljánál teljesített szolgálatot, a tölcserharcokban. Többször fölterjesztették kitüntetésre. 1916. nyarán Kolozsvárt letette az érettségi vizsgát s a haretérre visszajutva a *Russ-földerítő* különítményben vett részt a bukovinai visszavonulásban. Itt kapta a bronz vitézségi érmet. Nyugodtságával egyaránt megnyerte legénysége bizalmát s parancsnokai becsülését. 1917. májusától a folyó év elejéig, mint hadnagy oktató tisztként a kiképzésnél volt s a *signum laudissal* tüntették ki. Jelenleg az olasz fronton harcol.

1288. **Balogh Miklós** hadnagy, a 21. h. gy.-ezredben 1915. május 15-én vonult be katonának s Kolozsvárt képezték ki. Innen, mint önkéntes szakaszvezető vonult be Nagyszebenbe helyezett pótzászlóaljához, hol oktatóként működött s 1916. januárius 12-én, mint hadapród-örnmester indult a haretérre. Egy kerek hónapig tartó front mögötti kiképzés után 1916. febr. 12-én a 309. h. gyalogezreddel május 22-ig volt a Stypa melletti rajvonalban. Ekkor egy hónapra hazajöhetett, letette érettségi vizsgáját. Julius 1-én Karánsebesre kellett bevonulnia s éppen az oláh hadizenet napján, aug. 27-én indult másodszer a haretérre. Az oláh hadizenetet utközben, éjjel, a temesvári állomáson hallották meg. Legénysége szeretett volna visszafordulni Románia ellen, de kénytelenek voltak Galiciába menni

s egy hónapi front mögötti kiképzés után okt. 4-én vitte be menet-századát Bozesdynél a rajvonalba, mint hadapródj.-örmester, de századbarancsnok. Másnap az oroszok pergőtűzzel bevezetett támadást kezdtek s délelőtt 11 órakor az ezred jobb szárnyán, az ott csekély létszámra olvadt századot, hősi ellenállás után leverve, áttörtek. A katonák utolsó emberig helyt állottak, úgy, hogy az orosz foglyot nem ejthetett, valósággal agyon kellett vernie az ellenállókát, hogy áttörhessen. Balogh ekkor századát saját elhatározásából ellenrohamra vezette, mely oly jól sikerült, hogy ezrede ellentámadásba mehetett át. E küzdelemben Balogh a bal alsó lábszárán megsebesült s gyógyulása után 1917. június 2-án vonult he ujra s június 5-ig Sopronban teljesített szolgálatot, míg Romániába vezényelték. Itt előbb mint beosztott alantás tiszt, utóbb mint kiküldönített tiszt működött 1917. októberéig, amikor géppuskás tanfolyamra Kolozsvárra került. Jelenleg Kolozsvárt az egyetemen tanfolyamon van. Kitüntetései vannak.

1289. **Kilyén Károly** (Ikland), a harc téren szerzett betegségében meghalt 1917. jan 27-én Rózsahegyen. Övéi hazaszállították és a község nagy részvéte mellett temették el Iklandon. Emberbecsülő és vitéz katona volt. Végrendeletében 1000 K alapítványt tett. Temetésén a 70-ik honv. hadosztály katonái egy derék vitézt megillető diszlovést adtak.

Levél a Szerkesztőhöz.

Nagytiszteletű Szerkesztő úr!

Gyászos emlékü menekülésem idején találkoзва egyik városi lelkesztársammal azt kérdeztem tőle, hogy városotokban az unitárius lelkek száma mennyi? A felelet ez volt: „A lélekszám nagyon kevés, jöllehet, tekintélyes számmal vannak, akik egyházunkhoz tartoznak.“ A feleletet megértettem, de azon nem örvendtem.

A mi városunkban megfordítva áll a dolog. Tízezer lakói közül alig 300 unitárius, de ezek kevés kivétellel, mind lélek szerint unitáriusok, tehát unitárius lelkek.

Jól van, mondhatná valaki, de a lelkek unitáriusságának külső megnyilvánulását nem látom Sepsiszentgyörgyön. Huszonöt évi társ-egyházközséggé létel óta sem templom, sem papilakás! Hát ez igaz, de nem a lélek készségén mulik. „A lélek kész, de a test erőtelen!“ Egy-kettő kivételével mind szegények vagyunk. Várjuk a nagyobbak megértését, mert téved az, aki azt hiszi, hogy mi e hosszú idő alatt semmit sem tettünk.

Husz év alatt innen-onnan, a magunk zsebéből is 8--10000 ezer koronát összeszerezgettünk s házat vásároltunk. Ez a vásár

csak mutatónl történt, hogy ne nézzenek minket jött-menteknek. Ime nekünk is telkünk van! Vásár előtt és után a város képviselőtől templom helyiséget kértünk. Egyet már korábban kaptunk is, igaz a város végén, de mert 10 év alatt nem építhettünk, visszamaradt a városnak. Fejünk nem fáj érte, nem nekünk való volt. Ma már mindenki tudja, hogy a templomot nem szabad a központtól messzi eldobni. Könnyen hozzáférhető helyre kell azt építeni. Éppen ezért ilyen helyet kértünk a várostól. A kérvényt 1914. elején adtuk be a tanácshoz. A háború minden jónak útját állotta. A mi jó ügyünknek is. Azonban eltet a remény, hogy többszöri kérésünk után végre alkalmas helyhez jutunk. Ha reményünkben csalódunk az nem lesz szégyenünkre, de a város képviselőtének sem dicsőségére.

Természetesen gondolnunk kellett a csalódásra is. Ezért meghallgattuk igen érdemes felügy. gondnokunknak, dr. Ferenczy Géza urnak figyelmeztetését, hogy minden eshetőségre biztositanunk kell magunkat. A jövő építéséhez komolyan hozzá fogtunk, a legnehezebb időben, a háboru súlyos megpróbáltatásai között 1916-ban. Dr. Ferenczy biztatására és javaslatára a város központján egy másik telket is vásároltunk, mely nemcsak mutató, hanem büszkeségünk is. Azt mondják, sokan irigylik tőlünk. Ez nem baj. Jó, hogy nem mi irigyeljük másoktól.

A háboru kevés férfi hívünkéből sokat szólított a harcmezőre s mi dr. Ferenczynek felhívására 1916. július havában mégis összejöttünk, vele együtt kilencen, hogy megvessük a jövő épületének alapját. Összejövetelünkön ő elnökölt s aki nem hallotta elképzelheti, hogy lelkesen és szépen beszélt, mert szavainak ott azonnal 1500 K lett az eredménye. Igaz, hogy mint minden jóban, itt is ő járt elől jópéldával, tehát nemcsak beszélt, hanem cselekedett is.

Az ezerötyszáz koronát a következők adták össze:

Dr. Ferenczy Géza	5 év alatt fiz.	500 K	—	200 K	befiz.
József Lajos	5 " " "	200	"	80	" "
Ütő Áron	5 " " "	200	"	80	" "
Dr. Barabás Sándor	5 " " "	100	"	100	" "
Nagy Gergely	5 " " "	100	"	40	" "
Szabó Mózes	5 " " "	100	"	—	" "
Bedő Sándor	egyszerre	100	"	be is fizette.	
Szász István	5 év alatt fiz.	90	"	67 K	befi.

Gyöngyösi Károly ez évi kántori fi.-tése 150 K s emellet azt a kötelező ígéretet tette, hogy mindaddig, mig Sepsiszentgyörgyön lehet s a kántori teendőket végzi, 150 koronát az egyházközségnek ajándékoz.

A fentiekhez később hozzájárultak:

Szentiványi József 5 év alatt fiz. 100 kor.

Özv. Szász Béláné 5 év alatt fiz. 200 kor. — 80 kor. fizetett.
Ováry Károly és neje 2 év alatt „ 500 „ — 200 „ „
s még jönnek egy nehányan egészen bizonyosan.

Az 1917. évben Sepsiszentgyörgyön tartott egyházköri közgyűlésen dr. Vernes István kézdivásárhelyi vezető kir. ügyésznek felhívására, akiről Taar Géza nagyajtai lelkész igen szép pohárköszöntőjében úgy emlékezett meg, hogy erős unitárius lelke onnan magyarázható, mert ott született, ahol Jókai szerint a nap kétszer kel fel, 1187 koronát adtak össze a közgyűlési tagok templomalapunk javára. A lélek szerint adakozók a következők: Dr. Vernes István 100 kor., Killyéni Endre 100 kor., Benkő Árpád 100 kor., Bölöni unitárius egyházközség 300 kor., dr. Kiss Árpád 100 kor., Serester Árpád 100 kor., Varga András 100 kor., Végh Benjamin 20 kor., Göncz Mihály, Kászoni Árpád, Toók Mózes, Kilyéni József, Barabás Károly, Költő József, Zsigmond András, Gazdag István, József Mihály, Régeni Áron, Gál Mózes, Taar Géza, Szabó Dávid, Hosszu Ferenc 10 10 koronát, Székely Kelemen, Faluvégi András, Ütő Gábor 5—5 kor., Kovács Károly, József Dénes, Erdős Mihály 4—4 kor. — Nagyszerű eredmény!

Ugyebár Nagytiszt. Szerkesztő ur, hogy a 25 év még sem telt el egész nyomtalanul?! Ugyabár, hogy volt és van a lelkeknek külső megnyilatkozása is?! Volt, van és lesz, de azért még mindig áll az igazság: „Lelkünk kész, de a test erőtlen“! Amit tehetünk kevés. Jöjjenek, akik tehetik segítségünkre. S különösen felülről várjuk a megértést és erős támogatást.

Az újabb telket nagy részben kölcsönpénzzel vásároltuk, de mert azon szépen jövedelmező bérházak vannak, ezért a jövő nem aggaszt. Hanem már templom kell, mert bizony mondom, másképpen elszélednek a nyájnak juhái.

A történetek után jobb és szebb jövőnkben bizva vagyok:
Nagytiszteletű Szerkesztő urnak*

Sepsiszentgyörgy, 1918. évi januárius hó 15-én. Kiváló tisztelttel: *József Lajos* unitárius lelkész, esperes.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Kelemen Lajos főgimnáziumi tanárt el fogja veszíteni kolozsvári intézetünk. A vall. és közokt. miniszter áll. tanári minőségben kinevezte az Erdélyi Múzeum levéltárossává. Előléptetésén örvendenünk kellene, de nagyobb a mi fájdalomunk hogyszem eltitkolhatnók. Kelemen Lajos a gymn. ifjuság lelki vezére volt. A koll.

* Évi 20 koronával hozzájárul a Szerkesztő is minden novemberben.

igazgatóság tiz évi tapasztalat után érdeme szerint mondja: „Jól esik kiemelni azt a valóban önzetlen, tanulóink szellemi és erkölcsi javát állandóan féltően őrző, védelmező, munkáló, meleg szívéből áradó érdeklődést, amely az igaz nevelésnek első és nélkülözhetetlen feltétele. Annak a régi veretű felekezeti tanárnak típusa ő, aki nem tekinti elvégzettnek a dolgát, mikor utolsó órájáról kijő, hanem állandóan érdeklődik tanítványai minden legkisebb ügyes-bajos dolgai iránt, megkérdézi őket, utasítja, megdorgálja, ha kell meg is fenyíti, de mindezen tetteiben a szeretet vezeti s a tanuló, ha kikapott is, megnyugszik és szeretettel, ragaszkodással van iránta, mert érzi, hogy minden tettét az ő érdekei izányítják, az ő szeretete sugallja. Alapos szakképzettségéről nincs miért bővebben megemlékeznünk, az magától értetődő dolog. De még most e pillanatban is meg kell említenünk azokat a buzgó és önzetlen szolgálatait, melyeket intézetünk négy utolsó keserves évében a háborúval kapcsolatosan intézeti gazdálkodásunk vezetése, katona-tanulóinknak a szeretet adományok különböző javaival való elárasztása, kirándulások rendezése tekintetében stb. a köz javára végzett.“

Ezekhez a méltató szavakhoz mi még azt adjuk hozzá, hogy lapunk katona-rovatának a vezetését neki köszönjük. Ő messze látó és élesen bíráló tekintetével sok ügyünkben tett megbecsülhetetlen szolgálatot. Őszintén fáj, hogy egyházunk nem tudta megtartani ott, a hova meghívta, ahol ő két-három ember munkáját végezte. Megnyugvásunkra szolgál, hogy új állásában is velünk lesz, tanítványainkat irányítani fogja, egyházunk és vallásunk történelme kutatásában fáradozni fog. Reméljük, hogy levéltárunk kezelését folytatni fogja.

Lapunk nem bucsuzik, mert reméljük, hogy ezután is belső munkatársunk lesz. Inkább üdvözljük, és kívánjuk, hogy midőn első szerelméhez visszatér, érezze boldognak és megelégedettnak magát.

Pap Domos. Ezt a nevet azért illesztjük K. L.-é után, mert a vesztes főgymn. tanári kar, s hisszük, egyházunknak minden tagja egyet ért abban, hogy a K. L. távoztával támadt űrt csak Pap Domokos töltheti be. Kitünő író, szakember és humanista. Ő tud is, szeret is dolgozni az ifjuságért, az egyházért. A D. F. E. jutalmazottja ő, kinek csak tér kell rá és dolgozni fog hűséggel, székely lelke egész buzgóságával. Reméljük, hogy az E. Főtanács az igazgatóság javaslata értelmében jár el és Pap Domokost meghívja tanárnak.

Ifjusági istentiszteletek. A kolozsvári egyházközségben minden hónapban egy ifjusági istentisztelet van tervbe véve. Első ilyen istentiszteletnek minősítjük az áldozó csütörtököt, melyen Csiky Gábor lelkész „boldogok a tisztaszivűek“ makarizma alapján tartott

imát és szép beszédet, Ürmösi Károly lelkész konfirmálta a jól elkészített ifjúságot a gyülekezet örömeire. Ferencz József püspök ur megáldotta a szép számú fölavatott serget. — Reméljük, hogy a szülők ezután is hasonló buzgósággal fognak érdeklődni ifjúságunk lelki épülése iránt.

A buni birtok üzemtervét az E. K. Tanács megállította. A jóságfelügyelőség munkája alapján értékes véleményeket nyújtottak egyházunk szakértői: Báró Petrichevich Horváth Kálmán, Báró Daniel Lajos, Albert Dénes, Márkos András, Szentannai Sámuel egyháztanácsosok. A véleményeket a jóságfelügyelőség értékesítette, s új terve alapján megkapta a megbizást, hogy a birtokot tegye minél jövedelmezőbbé.

Két testvér. A Daniel családnak két nagyreményű fiát iktatjuk a Dávid Ferenc Egylet alapítói közé: **ifj. báró Daniel Lajost** és báró **Daniel Ferencet**. Mindkettő katona. **Ferenc** orosz fogságból hazatérő útjában van, Lajos gazdasági szabadságot élvez sok kozkázatos háboruskodás után. Fogadja köszönetünket az édes apa, ki fiai nevében az előttünk lebegő szép célra gondolt. (219—220.)

221-ik örökös alapítónk dr. **Gyulay Tibor**, Gyulay Árpád kir. tanácsos barátunk fia. Érdekes jelenség, hogy egyszerre három derék fiu lépik atyjuk nyomdokába. A két Daniel és Gyulay ifju lelkét az apák készítették elő az egyházas buzgóságra s a háboru edzette meg a testi, lelki és vagyoni áldozó készsége. Nemis tudjuk minék örvendjünk inkább. Hiszen az unitárius irodalmi missziónak pénzalapra van szüksége, de a pénznél több a lélek, mely a kezeket jó tettekre vezéreli. Adjon Isten egyházunknak sok ilyen ifjut.

A háládatos leány, a szegény papleányokért. Volt Kolozsvárnak 1810—1824-ig egy oly hires, nevezetes unitárius papja, akit halála után még hatvan esztendő elmúltával is úgy emlegettek, mint a város egyik büszkeségét. Szász Mózes volt a neve. Fönmaradott nyomtatott beszédei és egyéb írásai tanuskodnak róla. De ezeknél nem kevésbbé volt becses nekünk egy leánya Szász Zsuzsánna, a kit mi mint özv. Groisz Gusztávnét ismertünk és tiszteltünk. Templomunknak buzgóbb látogatója, környezetének vonzóbb matronája nem volt Mellette nőtt föl, tőle vette át a buzgóság és áldozó készség jótékony lelkét leánya Cornélia, akit, mint Haller Rezsönét ma is szeretettel tisztel mindenki. Velünk együtt sokakat mélyen meg fog hatni az a nagyon szép gondolata, hogy az egykori papleányt, az ő édes anyja Groisz Gusztáévné emlékéért egy alapítvánnyal (1000 K) ujitja föl és örökíti meg az *unitárius leányotthon* javára. Első helyen két papi leányárvának karácsoni ajándéku szánta már a jelen évre az alapítvány jövedelmét. Hálás lesz érette az egész papi kar és minden jó érzésű ember.

A hadszintéren szolgáló lelkészek és pedig a háromszéki

családosok részére háborus segélyt utalványozott az Orsz. hadi gondozó hivatal. Csekélyebb összeget más lelkészek részére is utalt ki. Az E. K. Tanács a beérkezett kérések figyelembe vételével kiosztotta a segélyt, és megadta a beszerzési előleget. Örömmel látta, hogy a lelkészek többsége nem kívánta igénybe venni az előleget.

A lelkészköri gyűlés elmaradott, mert Kereszturt a lakásokat elfoglalták a katonák, az élelmezést nem vállalhatta a gymn. konviktussa. A háboru hátrányai kiszámíthatlanok. Előnyeit is látják némelyek, de sem a vallás, sem az erkölcs.

Bucusu és üdvözlés. Az erdélyi ref. egyháznak nagyszabású ünnepségei voltak Kolozsvárt május 4 és 5. napjain. 4-én gyász-tisztelet volt a nem régen elhunyt Kenessey püspök emlékére. Nagy Károly ujonnan választott püspök imát, dr. Ravasz László emlékbeszédet mondott. Az ékes szólást hevitette az elhunyt iránti szeretet és megértő tisztelet. A farkas-utcai templom és nagy közönsége gyászba borulva emlékezett vissza rá a kit szeretett. Május 5-én Nagy Károly püspök beiktatására földerült a templom és a zsufolásig összegyűlt közönség. Az ünnepély szónoka Balthazár Dezső debreceni ref. püspök művészileg szerkesztett, nagyszabású beszédével remekelt. Érdekes és kiválóan értékes szónok. Gondolatai tömörségével versenyez ritmikusan összhangzó mondatai szépsége. A lelkeket megtudja tölteni, az idegeket szét tudja feszíteni. A püspöki eskü, a seniorok kézzátétele és köréneke meghatotta a közönséget. Nagy Károly püspöki székfoglaló szónoklatán végig vonult a nagy óra élénk hatása, de a ref. tanfelfogás domborodott ki belőle s a mellett főpásztori fogadalom és a hivatástól várt és követelt, megértő szolgálat. Szép és nagyszabású ünnepély volt. Ilyenné tette volna már csak az a nagy szerencse is, hogy a magyarországi négy egyházkerület püspökei, főgondnokai és több képviselő is megjelent, mert tudatni akarták, hogy a megtámadott Erdélyért mindent készek megtenni. Az unitárius tanács és az intéztek részéről ünnepélyesen megjelentek Ferencz József püspök ur vezetése alatt dr. Boros György főjegyző, Végh Mihály titkár, Hadházi Sándor pénztárnok, Gálfi Lőrinc dékán, Csifó Salamon, Győrfi István, dr. Gál Kelemen igazgató, Kovács Kálmán tanárok és egyh. tanácsosok, Ürmösi Károly esperes, Csiky Gábor hitokt. lelkész.

A 82-es székelyek. A cs. és kir. 82-es székely gyalogezred nagyszabású hadi albumot szándékozik kiadni, melynek jövedelmét az ezredbeli katonák özvegyei és árvái fölsegítésére szenteli. A több száz képpel ellátott és érdekesítő szövegű emlékkönyv méltóan fogja megörökíteni a győzhetetlen székely ezred dicső háborus történetét. Az emlékkönyv előfizetési ára füzött példányban 30 K, diszkötésben 40 K. Utánvételes rendelésnél a füzött példány ára 50 K, a diszkötéses példányé 60 K lesz. Az előfizetőktől, saját érdekük-

ben, jól olvasható írást és pontos címet kér: *Fehérváry Dezső* t. főhadnagy, a Hadi Album szerkesztője Szászváros (Hunyadvárn.)

Nyilvános köszönet. A kálnoki unitárius egyházközség javára az 1917. évben a következő kegyes adományok tételtek: özv. Gyöngyösi Gáborné ajándékozott az Ur asztalára egy ezüst kannát és egy serleget a nők részére 200 kor. értékben. Az Ur asztalára kenyeret és bort ajándékoztak: a) Husvétkor kenyeret Hosszu Ferenc ig. tanító 6 kor., b) Pünköstkor kenyeret Czintos Jánosné 5 kor., c) Szentmihálynapkor kenyeret Czintos Mózesné 5 kor., d) Szentmihálynapkor bort Szabó László 12 kor., e) Karácsonykor kenyeret id. Mihály András 5 kor., f) Karácsonykor bort Szabó László 14-80 kor. Kovács Károly gondnok 200 kor.-ás alapítványt tett. Az alapítvány: „Kovács Károly harangalap“ címen kezelendő. A legközelebbi harang beszerzéskor azonban 100 kor. és annak kamatai elkölthetők. Kovács Károly gondnok ajándékozott egy csomag szegyet 4 kor. értékben. Az egyházközség tagjai 80 kor. értékű közmunkát végeztek.

Harang alapra a következő adakozások történtek. Kovács Károly gondnok és neje 10 kor., Zsigmond Mihályné ref. 10 kor., Kovács Imre ref. 2 kor., Kisgyörgy Lajosné, Gyöngyösi Áron 10—10 kor., Czintos Ferenc 2 kor., Régeni György pénztárnok, Régeni Györgyné sz. Kis Rebus, Ütő István, Bléga Miklós, Bléga Gábor néhai Bléga Ilka emlékére, Kis Lajos 10—10 kor., Hosszu Ferenc és neje Henter Gizella 100 kor., Plugor Sándor és neje ref. 10 kor., Szabó László és neje 20 kor., Marinkovits János u. 12. tizedes, özv. Bedő Lajosné, özv. Deák Mózesné 10—10 kor., Vaska Mózes és neje 30 kor., Vida Áron és neje 10 kor., Gyöngyösi Béla és neje 20 kor., Gyöngyösi Juliánna, ifj. gyöngyösi Béla, Gyöngyösi Izabella, Gyöngyösi Béla többi gyermeke részére 10—10 kor., Szilágyi György ref. 1 kor., özv. Gyöngyösi Gáborné, Gyöngyösi Sándor és neje 20—20 kor., Téglás Dánielné és fiai 10 kor., Bedő Gergelyné és fia Gábor ref. 5 kor., Kis Jánosné ref., Szilágyi Albertné ref. 2—2 kor., özv. Kis Dánielné, Szász Ferencné és férje 10—10 kor., Téglás Bénéiam, Téglás Béla, Téglás Bénéiam leánya néhai Anna emlékére 20—20 kor., Téglás József 10 kor., ifj. Mihály András és neje 20 kor., Pap Sándor 1 kor., Bedő András és neje 10 kor., Bedő Imre és neje 20 kor., Bedő Géza és neje 5 kor., Bedő Ferenc és neje 10 kor., Mihály József és fia József 20 kor., kor., Bedő Károly és neje, Bedő Mózes (Károly fia), Czintos Imre 10—10 kor., özv. Czintos Mózesné 5 kor., Timár Andrásné és gyermekei 3 kor., Mátyás Józsefné 4 kor., Bálint Károlyné 20 kor., Bedő Dénes és neje 6 kor., Czintos János és neje, Gyöngyösi József 20—20 kor., Para Jánosné 10 kor., Bogdán József 4 kor., özv. Tóth Miklósné 12 kor., özv. Szabó Ferencné, Szabó Béla, Berde

Károly és neje, Vitályos Károly és neje, Bedő János és neje 10—10 kor., Gyöngyösi Mózes 2 kor., Ütő Bálint és neje 10 kor., Ütő Bözike és Annuska 4 kor., Téglás Ferenc 10 kor., id. Fejér István és neje 4 kor., Szabó Albert és neje 10 kor., özv. Bedő Lászlóné 20 kor., Szabó Mihály és neje, Téglás Sándor és neje, Szabó Izrael, Szabó Gyula (Izraelé), Szabó Ilka (Izraelé), id. Bedő Mózes, Téglás Áron és neje 10—10 kor., Szabó Zsigmond és neje 20 kor., Szabó Gábor (Zsigmondé), Szabó Zsigmond (Zsigmondé), Szabó Zelma (Zsigmondé) 10—10 kor., id. Mihály András 10 kor., Forslag Sándorné ref. 10 kor., Franc Mária U. 12. örmester 20 kor., Sebestyén Lajosné és leánya 4 kor., Csizmoján Áronné 2 kor., Bedő Lajos és neje 50 kor., Ütő Gábor énekvezér 20 kor., özv. Gyöngyösi Károlyné 10 kor., Gyöngyösi Lajosné és fiai ref. 12 kor., Székely Kelemen édesapja néhai Székely Zsigmond emlékére 11 kor., Bíró István lelkész 10 kor. — Gyöngyösi József templom javítás céljára ajándékozott 50 koronát.

A fenti adományok összege 179480 korona A nemes szívvvel adakozó és önzetlenül munkálkodó kegyes lelkeknek e helyen is hálás köszönetet mond az egyházközség nevében :

Kálnok, 1918. március 6-án, *Bíró István* lelkész.

Az egylet pénztárába a folyó évi áprilisban tagsági és előfizetői díjat fizettek : V. Szakmáry Ferencné Temesvár, Thoroczkay Vencel Guraszáda, Kálmán Mózes Fiátfalva, Pál Dénes Tp. 363., Vernes József Huszár Torockó, Szöllösi Ferenc Brassó, Költő Andrásné Ekmanntelep, dr. Nádudvari Dezsőné Nyirkárász. Jakab Jánosné Szásznádas, Schmer Ferenc Budapest, Kisgyörgy Tamás Bölön, Bökfő János, Diószegi István, ifj. Sári Józsefné Füzésgyarmat, Nemes Nagy Mariska Abrudbánya, Balogh József, Osztián József, dr. Pálffy Ferenc Kolozsvár 1918-ra, A. Geley Árpád Tp. 363., 1918—19-re, Szabó Zsigmond Szentgerice 1913—1917-ig.

Alapítói díjban fizettek : Ajtay Jánosné Homoródalmás 20 kor., Szinte Sándor és neje Désfalva 20 kor., özv. Haller Rezsőné Kolozsvár, Óváry Károlyné Sepsiszentgyörgy, Háromszázadik alapító, Kisgyörgy Imre és neje Olthéviz 100—100 kor., Kovács József Kolozsvár 10 kor., özv. Gál Györgyné szül. Pál Borbála (Torockó) és Gál Miklós neje Lipkay Mária (Sepsikőröspatak) emlékére Lipkay Arthurné Budapest, Hadházy Sándor Kolozsvár 100—100 kor.

A kereszturkőri fiókegylet pénztárába fizettek : Sárosi József, Sárosi Józsefné, Unitárius Egyházközség Rava 916—917-re és Máté Juliska 917—918-ra.

Az U. K. költségeire ajándékozott dr. G. S. 20 kor.-t, az egylet perselyébe a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank 50 kor.-t. Fogadják az egylet köszönetét.

Kolozsvár, 1918. április 30-án.

Gálfi Lőrinc pénztárnok.

